

Leksaker och kemikalietillsyn

Frida Ramström
Inspektör – kemikalier i varor
Kemikalieinspektionen

Innehåll

- Regelverket för leksaker och tillsynsansvar
- Vanliga brister hos olika sorters leksaker
- Resultat från Kemikalieinspektionens kontroller av leksaker
- Kommunernas tillsyn av leksaker

Vilka kemikalier regler finns det för leksaker?

REACH-förordningen (EG) nr 1907/2006
Begränsningar av vissa ämnen i varor
Informationsplikt om särskilt farliga ämnen

RoHS-direktivet 2011/65/EU
Begränsning av vissa ämnen i
elektriska produkter

POPS-förordningen (EG) nr 2019/1021
Begränsningar av vissa ämnen i varor

Leksaksdirektivet (2009/48/EG)
Begränsning av många olika
sorters ämnen i leksaker

Biocidförordningen (EG) nr 528/2012
Krav för biocidbehandlade varor

Batteriförordningen (EU) 2023/1542
Begränsning av vissa metaller i batterier

Förpackningsdirektivet 94/62/EG
Begränsning av vissa metaller i
förpackningar

Produktsäkerhetsförordningen (EU) 2023/988
Generella regler om att konsumentprodukter ska
vara säkra

Reach-förordningen

- Den största kemikalielagstiftningen inom EU, en del regler berör leksaker
- Exempel på begränsningar i bilaga XVII:
 - **Ftalater** begränsas i leksaker och barnavårdsartiklar
 - **Nickel** i varor i kontakt med huden
 - **Kadmium** i varor av plast
- Information om en vara innehåller mer än 0,1 % av ett ämne upptaget på kandidatförteckningen
 - **Mellankedjiga klorparaffiner** i varor av plast
- Exempel på leksaker att kontrollera: dockor, hoppbollar, badleksaker och andra leksaker gjorda av mjuk PVC-plast

RoHS-direktivet

- Direktivet begränsar förekomsten av vissa ämnen i elektriska och elektroniska produkter (även sådana leksaker)
 - **Bly, kadmium, kvicksilver, sexvärt krom**
 - Bromerade flamskyddsmedlen **PBB** och **PBDE**
 - **4 ftalater**
- Krav på märkning: CE-märke, identifikationsnummer, kontaktuppgifter till tillverkare och importör
- Krav på teknisk dokumentation, där ingår EU-försäkran om överensstämmelse
- Exempel på leksaker att kontrollera: batteridrivna leksaker

POPs-förordningen

- Begränsar tillverkning, användning och utsläppande på marknaden av ämnen som är särskilt problematiska på grund av sina hälso- och miljöfarliga egenskaper
- Exempel på begränsade ämnen:
 - **Kortkedjiga klorparaffiner** (SCCP) i varor av mjuk PVC-plast
 - Vissa **bromerade** flamskyddsmedel, kan till exempel förekomma i återvunnen plast
 - Vissa **perfluorerade ämnen** som används för att få smuts- och vattenavvisande yta
- Exempel på leksaker att kontrollera: dockor, hoppbollar, badleksaker och andra leksaker gjorda av mjuk PVC-plast

Leksaksdirektivet

- Generellt krav att leksaker inte ska innebära risk för någons hälsa
- Specifika kemikaliekrav, begränsningar av:
 - Migration av 19 ämnen (olika gränsvärden för olika material)
 - Nitrosaminer och nitroserbara ämnen i leksaker avsedda för barn under tre år eller leksaker avsedda att stoppas i munnen (ballonger)
 - CMR-ämnen (cancerogena, mutagena, reproduktionstoxiska ämnen) i åtkomliga delar
 - Vissa CMR-ämnen har lägre haltgräns i leksaker avsedda för barn under tre år eller leksaker avsedda att stoppas i munnen
 - 58 allergiframkallande doftämnen
 - Dessutom finns det märkningskrav för ytterligare 72 allergiframkallande doftämnen
- Krav på märkning och dokumentation
- Kommuner har inte tillsynsansvar

Vanliga brister - leksaker av mjuk plast

- Mjuk PVC-plast innehåller begränsade ftalater och klorparaffiner i halter över gränsvärdena
- Ibland förekommer även kadmium och bly
- Främst varor utan kända varumärken och av sämre kvalitet, tillverkade utanför EU

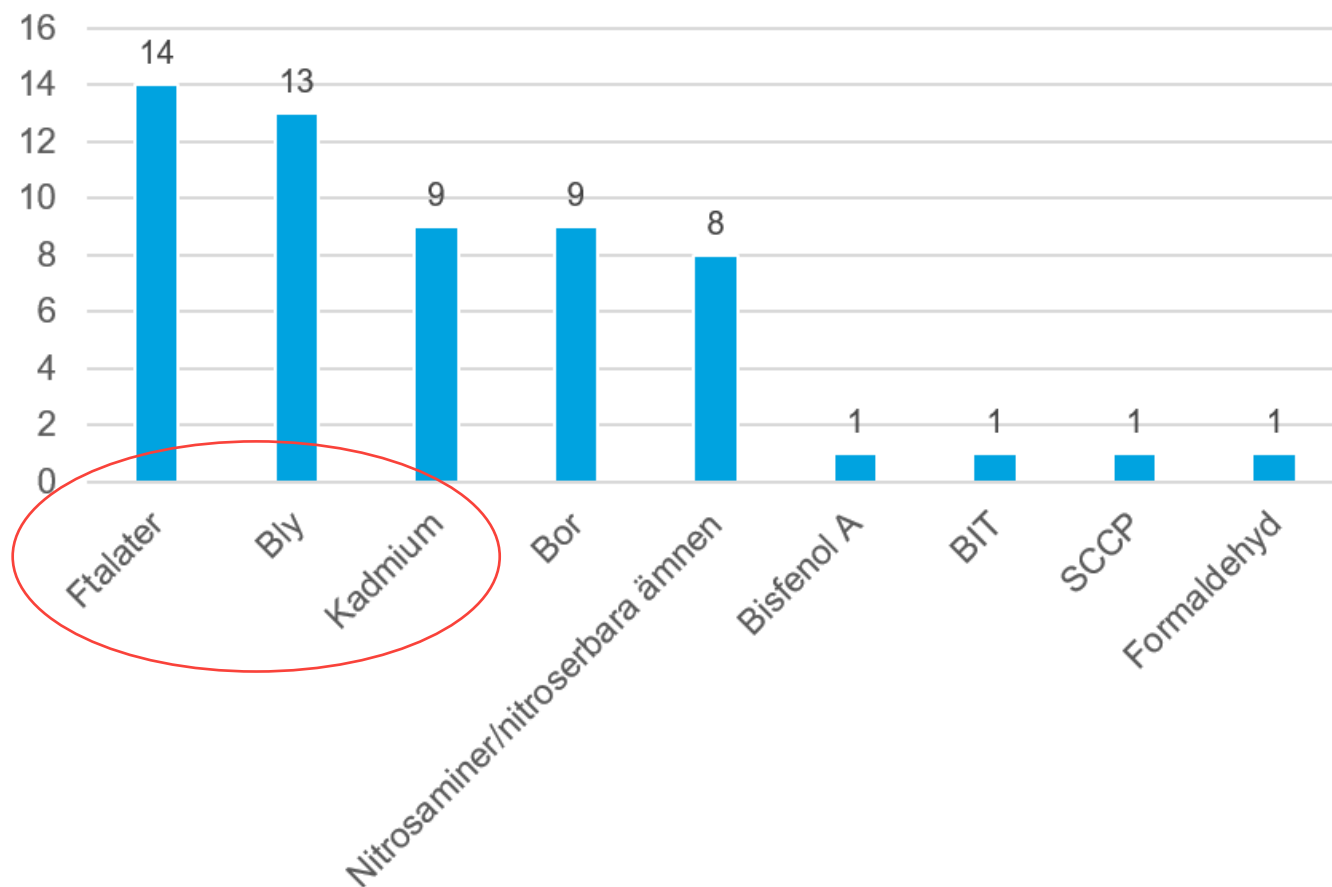
Vanliga brister - elektriska leksaker

- Lödningar innehåller bly och kadmium i halter över gränsvärden
- Plasthöljen på kablar innehåller för höga halter bly, ftalater och klorparaffiner
- Produkterna saknar märkning med CE-märke, identifikationsnummer och kontaktuppgifter till tillverkare och importör

Resultat från Kemikalieinspektionskontroller av leksaker

- Leksaksprojekt 2022 där 297 leksaker kontrollerades
- Begränsade ämnen hittades i 44 leksaker
- Ftalater i leksaker av mjuk PVC-plast
- Bly och kadmium i lödningar i elektriska leksaker

Kommunernas tillsyn av leksaker

- Tillsyn i detaljhandeln
- Kontroll av leksaker som är köpta av svenska leverantörer
- Kontrollera regler i främst Reach-förordningen, RoHS-direktivet och POPs-förordningen
 - Begränsade ämnen eller ämnen upptagna på kandidatförteckningen (analyser)
 - Märkning (elektriska leksaker)

E-cigarettor och kemikalietillsyn

Sofia Walles

Inspektör - kemiska produkter

Kemikalieinspektionen

Agenda

- Produkterna och Kemikalieinspektionens bedömning av dem
- Lagkrav
- Preliminära resultat av Kemis tillsynsprojekt 2025
- Kommunens tillsyn av e-cigarett

Olika typer av produkter

- **"Vanliga" engångs e-cigarett**
 - Munstycke, förbränningsfunktion, batteri och vätska
 - Använda i hundratal uppåt 1000 puffar
 - Slängs när vätskan slut
- **Poddar**
 - Munstycke, förbränningsfunktion och vätska
 - Måste kopplas till en batterienhet för att fungera
 - Podden slängs när vätskan är slut, batterienheten användas till nästa pod

Kemikalieinspektionens bedömning

E-cigarett/poddar bedöms vara **en kemisk blandning i kombination** med en **vara** som fungerar som en behållare

- Nikotinnehållande vätskan – kemisk blandning
- Resten av e-cigg /pod – vara som fungerar som en behållare

Behållaren bedöms vara en förpackning

- Kemikaliereglerna gäller

Krav i kem-lagstiftningen

- Märkning enligt CLP-förordningen
 - Produkterna (innerförpackning) är oftast förpackade i en påse (mellanliggande förpackning) som ligger i en kartong (ytterförpackning)
- Produkterna är små och undantag från märkningsreglerna (art 29.1 + bilaga I, avsnitt 1.5.1) används oftast
 - Fullständig märkning på ytterförpackningen (art 17)
 - Begränsad märkning på innerförpackningen

Märkning ytterförpackningen - CLP

- Namn, adress och telefonnummer till leverantören
- Nominell mängd (för konsumenter)
- Produktbeteckning (blandningar): Handelsnamn samt vissa farliga ämnen
- Faropiktogram
- Signalord
- Faroangivelser
- Skyddsangivelser
- Ytterligare uppgifter
- UFI-kod (unik formuleringsidentifierare)

Märkning på innerförpackningarna

- Märkning på innerförpackningen (enl undantag)
 - Innerförpackningen ska märkas med åtminstone **faropiktogram**, **produktbeteckning** samt **namn på och telefonnummer** till leverantören
 - **Reviderade CLP**: Innerförpackningen ska märkas med åtminstone **faropiktogram**, **signalord**, **handelsnamn** samt **namn på och telefonnummer** till leverantören.
Får tillämpas frivilligt, obligatoriskt från 1 juli 2026
- Påverkas ej av Omnibus-paketet

Barnskyddande förslutning

För produkter som tillhandahålls till allmänheten och är klassificerade som

- **Akut tox, kat 1-3**
 - STOT SE & RE, kat 1
 - Skin corr, kat 1
 - Asp tox, kat 1
-
- Ska **förpackningen** förses med en barnskyddande förslutning (art 35.2, andra stycket, Bilaga II, avsnitt 3.1)

Barnskyddande förslutning

- Återförslutbara förpackningar

- EN ISO 8317

- Icke återförslutbara förpackningar

- (EN 862) => Ersatt av EN ISO 28862

- Specialfall

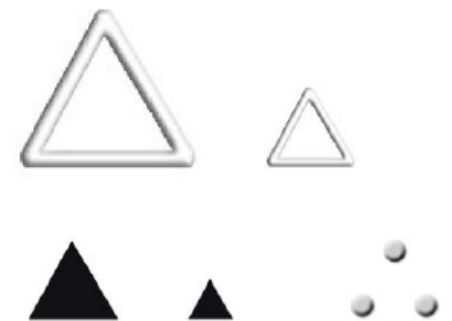
- Om barn inte kan komma åt innehållet utan att använda ett verktyg krävs inget certifikat
- **KemIs bedömning:** Poddar kräver ett verktyg för att kunna komma åt innehållet (måste kopplas på batterienhet)

Kännbar (taktil) varningsmärkning

För produkter som tillhandahålls till allmänheten och är klassificerade som

- **Akut tox, kat 1-4**
- Skin corr, kat 1, CMR, kat 2, Resp sens 1, STOT SE & RE, kat 2
- Asp tox, kat 1, Flam liq, kat 1-2, Brandfarliga gaser & fasta ämnen
- Ska **förpackningen** förses med en kännbar (taktil) varningsmärkning
(art 35.2, tredje stycket, Bilaga II, avsnitt 3.2)

Lockande för barn

- Förpackningar som innehåller en farlig blandning och som tillhandahålls till allmänheten får inte:
 - Ha en form eller formgivning som kan dra till sig eller väcka nyfikenhet hos barn eller vilseleda konsumenter
 - Likna livsmedel eller djurfoder
 - Likna läkemedel
 - Likna kosmetiska produkter

Preliminära resultat från Kemls tillsynsprojekt

- Kontroll av vätskor för e-cigarett är pågående (startade 2025)
 - Samverkan med Folkhälsomyndigheten
- Under 2026 fortsätter Kemi kontrollera e-cigarett samt tobaksfritt snus (EU-gemensamt tillsynsprojekt)
- Projektens fokus
 - Klassificering av produkten
 - **Märkning** (CLP, art 17 & 29)
 - **Förpackning** (barnskydd, taktil) (CLP, art 35)
 - **Lockande för barn/liknar livsmedel** (CLP, art 35)
 - Märkning i webbshop (CLP, art 48)

Preliminära resultat

- Alla produkter har varit märkta på svenska (ytterförpackning)
 - En del innerförpackningar har saknat märkning
- Stor andel företag har inte märkt innerförpackningen (e-cigg/podd) med **kännbar** (taktil) **varningsmärkning**
 - Har enbart märkt ytterförpackning/mellanliggande förpackning
- Branschen har i princip *inte* **barnskyddande** förslutning på e-cigarett
 - Några undantag finns

Preliminära resultat – lockande för barn

- Inga av produkterna (53 st) i projektet var lockande för barn, liknade livsmedel/djurfoder, liknade läkemedel eller kosmetiska produkter

Preliminära resultat från Kemls tillsynsprojekt

- Saluförbud har utfärdats i projektet
 - Barnskydd
 - Kännbar (taktil) varningsmärkning
 - Märkning
- Saluförbud har överklagats

Kommunens tillsyn

- Tillsyn i detaljhandeln
- Kontroll av kemiska produkter som är köpta av svenska leverantörer
 - Kontrollera att märkningen är på svenska
 - Kontrollera märkningsuppgifter
 - UFI-kod kan finnas på inner- *eller* på ytterförpackning (gäller små förpackningar)
 - Kontrollera om lockande för barn, liknar livsmedel osv.

Kommunens tillsyn

- Kontroll av kännbar varningsmärkning och barnskyddande förslutning
- Fråga butikinnehavaren om ni får bryta förpackningen
- Om ej frivilligt kan man förelägga om ett varuprov enligt 1 kap. 27 § miljötillsynsförordningen.

Frågor?